

Congresverslag

Dr. Suzanne Verdonshot werkt als adviseur en onderzoeker bij Kessels & Smit. Zij zet zich als bestuurslid van NVO2 in voor het verbinden van onderzoek en praktijk. E-mail: sverdonshot@kessels-smit.com

Ontwerpgericht onderzoek

Op 3 november vond het congres 'Ontwerpgericht wetenschappelijk onderzoek, wetenschap met effect' plaats. Meer dan 125 mensen kwamen bijeen om te leren over het samenbrengen van onderzoek en praktijk. Het congres werd georganiseerd door de Design Science Research Group (DSRG).

De directe aanleiding is het verschijnen van het Handboek Ontwerpgericht Wetenschappelijk Onderzoek, onder redactie van Joan van Aken en Daan Andriessen.

Community of practice

Een methode om impliciete kennis die je opdoet tijdens een project vast te houden. Een spel om te ontdekken hoe de rollen van onderzoeker, ontwerper en veranderaar samengaan. Manieren om 'stiekem' onderzoek te doen. Dit soort voorbeelden van methodes en oefeningen die helpen bij onderzoek in de praktijk, komen allemaal aan bod tijdens het congres.

Joan van Aken (professor organisatiekunde aan de Technische Universiteit Eindhoven) is één van de oprichters en belangrijke trekker van de 'community of practice' die zichzelf Design Science Research Group (DSRG) noemt. Om hun vijfjarig jubileum te vieren, verscheen een boek en organiseren zij deze bijeenkomst. 'Na 45 bijeenkomsten en 152 uren kennisuitwisseling, leek het ons tijd iets bijzonders te doen', vertelt Daan Andriessen, lector intellectueel kapitaal aan Hogeschool Inholland, bij de start van de dag.

Eerst leidt choreografe Petra van Aken een originele kennismaking met het zojuist verschenen boek. De onconventionele start zet zich voort in de daaropvolgende reeks lezingen en workshops. Alle sprekers lichten vanuit hun perspectief

toe hoe wetenschappelijk onderzoek kan samengaan met praktische toepassingen in organisaties. En zoals het niet direct voor de hand ligt een nieuw boek te verbinden aan een choreografie, zo vanzelfsprekend is het evenmin om de wereld van onderzoek en praktijk aan elkaar te koppelen. De sprekers en workshopleiders weten ons duidelijk te maken wat het belangrijk maakt om kennisontwikkeling over een bepaald thema samen te brengen met toepassingen in de praktijk.

Een spelersperspectief

Dat het doen van onderzoek met directe waarde voor de praktijk nu ook voor onderwijskundigen en organisatiekundigen op de kaart staat, is mede te danken aan hoogleraar Joan van Aken; één van de grondleggers van praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek. Van Aken vertelt dat dit onderzoek erop gericht is 'valide kennis te ontwikkelen om professioneel handelen te ondersteunen'. Bij de ontwerpgerichte vorm van dit type onderzoek is niet de zuivere kennisvraag leidend, maar staat juist een veldprobleem centraal. 'Onderzoekers nemen niet het waarnemersperspectief in, maar het spelersperspectief. Het gaat erom wat je kunt doen om problemen aan te pakken', legt hij uit.

Aannemelijk maken

Joseph Kessels, hoogleraar Opleidingskundig Leiderschap aan de Open Universiteit en hoogleraar Human Resource Development aan de Universiteit Twente, verzorgt de *keynote* lezing. Kessels licht de noodzaak toe om onderzoek en werkveld dichter bij elkaar te brengen: 'Nederland staat bovenaan de lijst van wetenschappelijke publicaties. Maar als het gaat om innovatie, dan bungelen we

ergens onderaan.' In zijn ogen zijn de wetenschappelijke productie en de praktijkvragen steeds verder uit elkaar gegroeid: 'Nederlandse onderwijskundigen staan internationaal hoog aangeschreven. Maar op scholen is er geen leraar die deze toponderzoekers kent.' Kessels beschrijft onderzoek als het vermogen om beweringen aannemelijk te maken. Het gaat er in zijn ogen om dat je als onderzoeker dat wat je te weten bent gekomen aannemelijk weet te maken aan mensen die voor jou belangrijk zijn. Daarvoor moet je als onderzoeker aan bepaalde regels voldoen. Het gaat er in zijn ogen niet om dat je dingen kunt bewijzen. Sterker nog, schermen met de uitspraak dat 'onderzoek heeft aangetoond dat...' helpt vaak juist *niet* om je bewering aannemelijk te maken, stelt Kessels.

De kwaliteit van ontwerpgericht onderzoek komt diverse malen aan bod. Babs van den Bergh, directeur Onderzoek en Wetenschapsbeleid bij het ministerie van OCW, vertelt in haar bijdrage dat het onderzoek op universiteiten en hbo-instellingen in haar ogen gelijkwaardig is. Ze zouden volgens haar dan ook moeten voldoen aan dezelfde kwaliteitscriteria. Joan van Aken benadrukt het belang van pragmatische validiteit. Bij het beoordelen van de kwaliteit van ontwerpgericht onderzoek is de vraag 'Werkt het?' belangrijker dan 'Is het waar?' ●

Meer weten?

Voor meer informatie en om het boek te bestellen: zie www.dsrg.nl